

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Afklaring (Danske Klassikere)

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 276. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346604285456/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

Hundrede Mennesker, men Faktum var jo ligefuldt, at han af Lyst til Sjøv – det vil sige: Lyst til at see to Mennesker dø – havde undladt at redde dem.

Han forundrede sig over, hvor de Tanker kom fra, ganske ligesom han havde forundret sig, da Beskyldningen angaaende Gjertrud styrtede sig over ham, men samtidig kunde han dog ikke slippe bort fra, at de nuværende Beskyldninger var ganske anderledes vel begrundede, end hin havde været.

Hvad mon Øvrigheden vilde sige, hvis han fremstillede for den Sagens sande Sammenhæng; at han altsaa virkelig en kortere eller længere Tid havde *ønsket* Drengenes Død og *derfor* undladt at hjælpe.

Han saae pludselig Vanviddets uendelige Ødemark foran sig, og i et humoristisk Lysskint, der straks forsvandt igjen, saae han sig selv fremstille Sagen for en Kriminalrets-Assessor, der stod derude paa Ødemarken ganske hjælpeløs, uden Bøger og Lovsamlinger, men med Uniformsfrakken over den bare Skjorte.

Ved Idee-Association kom han til at tænke paa Betjentene, – det var underligt, at de ikke hentede ham, da de dog havde noteret ham, – de fandt rimeligvis deres egen Optræden saa uforsvarlig, saa de helst lod Sagen uomtalt. Ja, hvor kunde deres Uniform fritage ham for Ansvar. Han burde jo have handlet efter sit Forsæt paa Trods af den Tykke derude paa Isen, mens det endnu var Tid. – Forst af unaturlig Moralyst og dernæst af jammerlig Fejghed havde han ladet de to Mennesker dø.

Og saasnart denne tankemæssige Udredning af Sagen var til Ende, skete der – hvad han godt nok havde anet der vilde ske: Angst faldt over ham som et Muln – som Askeregnen under et Jordskjælv.

Inden Thetid var han naaet til faldstændig Hjerne-Bankerot. Men da rejste Selvopholdelsesdriften sig, stærkere i Øjeblikket end baade Angsten og Tankerne, og gjorde Holdt. Den suspenderede ligestraks al Samvittighed og Moral, al: Forlangende om Lykke og Fremtidsudsigte, jog brutalt de anklagende Tanker paa Døren og satte *Vreden* paa Vagt imod dem. – Derpaa befalede den Karl at stoppe sin Pibe, samt at gaa ind og foreslaa Fru Dalsgaard en Beziqne efter The, skjønt han visselig ingen Lyst følte dertil.

Da Karl gik i Seng, maatte han erkjende, at denne Evne til Selvbeherskelse var det eneste, han havde vundet i Løbet af otte Aar; ellers

syntes hans Sind indrettet paa ganske samme Maade, som da han led Samvittighedskvaler i Anledning af Gjettrud.

Da han næste Dag gik ind til Teglgårdstræde, var han klar over to Ting, den ene: at han vedblivende havde Magten over sig selv, den anden: at Livet var ham fuldkommen værdiløst, saalænge han skulde leve det paa de forhaandenværende Vilkaar, d. v. s.: mod dette Spørgsmaal uafgjort.

Han vilde saa gjerne tale med nogen, fordi han følte, hvor farligt det var for ham selv at tænke paa Sagen. Og da han efter Timen var bleven af med Heilum, gik han ind til Kronprinsessegade. Det kunde dog være, at et Ord af Rebekka vilde vise sig at have nogen Magt over hans Sind. I hvert Fald vilde han gjerne se hende og være hos hende en lille Tid.

Da hun havde faaet Beretningen – det vil sige: dens ydre Træk – sagde hun: »Ja, hvor det er ubehageligt at være til Stede ved saadant noget. Man kan gaa i lang Tid og ikke kunne glømme det.»

»Jamen, mener Du, jeg har Skyld?»

Hun saac et Øjeblik forbavset paa ham, saa brast hun i Latter: »Det var dog et besynderligt Skoledrengespørgsmaal!»

»Et Skoledrengespørgsmaal?»

»Ja! – Skal Du stille til Prygl nogen Steds, hvis Du har Skyld? – Er der nogen, Du skal aflægge Regnskab for!»

»Nej, – men min Samvittighed –»

»Din Samvittighed? – er der da noget, Du forsømmer? – er der noget, Du kunde hjælpe paa endnu?»

»Nej, – ja, jeg kunde jo –»

»Ja, det er virkelig en anden Sag, – hvis Du kan gøre noget, som – –»

»Jeg mener, jeg kunde melde det til Øvrigheden.»

»Og saa?»

»Ja, – den kunde jo saa straffe mig, hvis der var noget at straffe.»

»Kjære Kar! – og Din Fader er Herremand! Man skulde jo tro, han var Livegen.»

»Hvorfor det?»

»Din Ryg kløer i den Grad efter Pryglene, saa Du maa ud at heite dem, naar de ikke vil komme af sig selv.»

»Jamen Rebekka, det vilde jo da ogsaa være forfærdeligt for Dig, hvis Du maatte ansee Dig selv for en Forbryder.»